

Ramona, adéu

Montserrat Roig

Ramona, adéu

I em va preguntar, busques algú, i jo, el meu marit, que aquest matí m'ha dit que havia d'anar a prop del cinema Coliseum, i ell, no el trobaràs pas, això és un mullader, no s'entenen. Diuen que de les ruïnes només treuen despulles. I em va mirar de la mateixa manera que la dona escabellada que vivia dues cases més enllà de la senyora Comalada, ben endintre, i em va dir, ets molt jove, tu. No ho cregui, tinc vint-i-nou anys i espero un fill. Quan t'he vist, m'he dit, mira-te-la, que nyicris, la xicota. Amb la cara tan blanca, de paper de fumar. Per postres, prenyada. I em va preguntar si vivia sola, i jo, sí, per ara. Com vols dir? Vull dir que depèn del meu marit, de si és mort o què. I tinc la mamà que és a Siurana, un poblet molt petit que hi ha a la serra de Prades, a prop de Reus. I ell, vaja, quins problemes, i que quina pena que jo m'hagués trobat així de sola enmig del merder. I jo vaig dir, això. I ell va remugar en veu baixa, la guerra, redimoni, la guerra. I quin fàstic. I em va dir, jo he perdut el fill a Jaca, un tret a la cara, me'l deixaren sense fesomia, tota foradada. I era el xicot més ben plantat del barri, del Poble Sec. De la gresca, com ningú. Treballador i valent com ningú. Com ningú, repetia el vell. El dinou de juliol va anar a la plaça de Catalunya i estrenava pantalons nous, i va tornar amb els pantalons rebregats, bruts, estripats, i la meva dona li va dir, d'on vénis, amb aquests pantalons, i jo li vaig dir, deixa'l, que el teu fill ve de fer la revolució. I li desferen la cara, i ens van tornar la cartera amb la documentació i la nostra fotografia, tots tres, d'un dia que vam anar al port i vam pujar en una golondrina i al capdavant de la Rambla vam anar a un quiosc i vam prendre unes tapes d'olives i d'anxoves, el noi i jo amb vi i la dona amb xarop, i va venir un home i ens va dir que ens faria una fotografia per una pesseta i jo, som-hi. I encara la guardo, la fotografia. I me la va ensenyar, una mica estripada. El noi estava al mig, alt com un sant Pau, i repenjava cada braç damunt les espatlles del vell, una mica més jove, i d'una dona menuda com un tap de bassa i ulls de rateta. I la cara del noi era rodona, les galtes plenes i el cabell molt arrissat i semblava que això de la fotografia li fes molta gràcia. Jo vaig dir que sentia molt que un noi tan ben plantat i tan de la gresca s'hagués mort al front, i no m'atrevia a preguntar-li que què hi feia, a l'hospital. Però ell de seguida em va explicar que havia vingut per veure si trobava un seu nebot, fill de la meva germana viuda, està com boja, fill únic, imagina't. I jo que li dic, em va dir el vell, mira, tu a casa, que això no són coses de dones. El xicot treballa, o treballava, vés a saber, en un magatzem de teixits que hi havia davant del cinema Coliseum. Hi fa d'aprenent. I una altra vegada, la guerra, que tota la vida ens durarà, el seu record, tota la vida ens burxarà com un corc, a nosaltres i als nostres fills, i qui sap si als nostres néts. I ara que s'enduen els jovenets, i que això no hi ha manera que s'acabi. I en passaran molts, d'anys, abans que la gent d'aquest país ho obli. Perquè hem rebut molt de mal, i les penes es queden molt endintre i no hi haurà alegria que les estovi. I farem veure que aquí no ha passat res, aigua fresca i vi calent, i tothom tornarà a fer la vida de sempre, però un dia, bum, esclatarà la cosa, i potser serà la generació que vindrà darrera de la generació dels més joves d'ara, la que farà soroll. I els ulls de ploviscó del vell li feien pampallugues, com una cuca fera o com ombres de l'arc de sant Martí.